

Sygn. akt VU 1899/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2014 roku

Sąd Okręgowy – V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Główczyński

Protokolant: Magdalena Pańków

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2014 roku w Legnicy

sprawy z wniosku S. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę od dnia 29.10.2012 r. oraz uchylenie obowiązku zwrotu nienależnie pobranej emerytury

na skutek odwołań S. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 6 lutego 2014 roku

znak (...)

I. **oddala odwołania,**

II. **zasądza od wnioskodawcy na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt VU 1899/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 06 lutego 2014 r. odmówił przyznania wnioskodawcy S. G. prawa do emerytury od 29 października 2012 r. W uzasadnieniu wskazał, że z mocy § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, postępowanie w sprawie świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego. Wniosek o emeryturę został złożony dopiero w dniu 24 stycznia 2014 r., zaś toczące się postępowanie karne nie jest i nie było okolicznością, która uniemożliwiłaby ubezpieczonemu wcześniejsze jego złożenie, w przewidzianym prawie terminie.

Wydaną również w dniu 06 lutego 2014 r. decyzją organ rentowy zobowiązał S. G. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2013 r. w kwocie 76.116,94 zł i odsetek za okres od 26 stycznia 2012 r. do 06 lutego 2014 r. w kwocie 10.529,54 zł.

W odwołaniu od pierwszej z wymienionych decyzji S. G. wskazał, że wobec wstrzymania decyzją z dnia 10 stycznia 2014 r. emerytury, w dniu 24 stycznia 2014 r. złożył wniosek o emeryturę wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do przyznania świadczenia. Z kolei w odwołaniu od decyzji w przedmiocie obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia ubezpieczony wniósł o jej zmianę w całości i orzeczenie co do istoty sprawy. W uzasadnieniu wskazał,

iż na podstawie art. 11 k.p.c. Sąd Okręgowy jest związany ustaleniami wyroku Sądu Rejonowego w Głogowie z dnia 20 sierpnia 2013 r., II K 1016/12. W ramach orzeczonego wymienionym wyrokiem obowiązku naprawienia szkody, w dniu 07 lutego 2014 r. wnioskodawca zapłacił na rzecz organu rentowego kwotę 100.000 zł. S. G. argumentował, iż „... okres wskazany przez Sąd Karny (za który ubezpieczony został zobowiązany do naprawienia szkody) pokrywa się w części z zaskarżoną decyzją organu (okres od 01.01.2012 r. – 28.10.2012 r.)”. W tych okolicznościach, wobec zapłaty kwoty 100.000 zł, organ rentowy nie może domagać się zwrotu świadczeń za wskazany wyżej okres. Ponadto wnioskodawca wyraził przekonanie, że pobrane przez niego za okres od 29 października 2012 r. do 31 grudnia 2013 r. świadczenie nie jest nienależne albowiem w dniu 29 października 2012 r. uzyskał prawo do emerytury na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W odpowiedzi na odwołania od obu wymienionych wyżej decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o ich oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy.

Decyzją z dnia 08 kwietnia 2009 r. organ rentowy przyznał S. G. od 01 marca 2009 r. prawo do przewidzianej przepisem art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych emerytury.

d o w ó d: decyzja, k. 85 akt rentowych.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 20 sierpnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Głogowie II Wydział Karny uznał wnioskodawcę za winnego tego, że w okresie od 01 marca 2009 r. do 28 października 2012 r., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 131.037,34 zł w ten sposób, że wprowadził pracowników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w błąd co do swojego zatrudnienia w okresie od 01 września 2008 r. do 09 kwietnia 2009 r. w (...) sp. z o.o. z siedzibą w G., w której w rzeczywistości nie pracował, i na tej podstawie wyłudził świadczenie emerytalne, tzw. wcześniejszą emeryturę, w powyższej łącznej wysokości, czym działał na szkodę Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W., to jest popełnienie występku określonego w art. 286 § 1 kk i za to na podstawie art. 286 § 1 kk wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności. Jednocześnie Sąd w Głogowie na podstawie art. 46 § 1 kk orzekł wobec ubezpieczonego środek karny w postaci obowiązku naprawienia w części szkody wyrządzonej przestępstwem przez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. kwoty 100.000 zł.

d o w ó d: wyrok, k. 140-141.

Prawomocną decyzją z dnia 10 stycznia 2014 r. organ rentowy z urzędu od 01 stycznia 2014 r. wstrzymał wypłatę emerytury, która w świetle wyroku z dnia 20 sierpnia 2013 r. wnioskodawcy nie przysługiwała. S. G. nie spełnił warunku wymienionego w art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) gdyż ostatnio przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę nie był pracownikiem pozostającym w stosunku pracy oraz w okresie ostatnich 24 miesięcy wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym co najmniej przez 6 miesięcy. Jednocześnie organ rentowy pouczył ubezpieczonego, że może ubiegać się o emeryturę z art. 27 ustawy emerytalnej, którą na podstawie wskazanych w załączniku do wymienionej decyzji przepisów wypłaca się od dnia powstania prawa do świadczenia, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

d o w ó d: decyzja, k. 148-149.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 15 stycznia 2014 r. zobowiązał S. G. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01 grudnia 2010 r. do 31 grudnia 2013 r. w kwocie 115.556,85 zł i odsetek za okres od 28 grudnia 2010 r. do 15 stycznia 2014 r. w kwocie 23.038,90 zł. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wymieniony pobrał nienależne świadczenie za okres od 01 marca 2009 r. do 31 grudnia 2013 r. w łącznej kwocie 176.116,94 zł, przy czym nienależnie pobrane świadczenia w kwocie 60.560,09 zł za okres od 01 marca 2009 r. do 30 listopada 2010 r. nie podlegają dochodzeniu.

d o w ó d: decyzja, k. 151.

Decyzją z dnia 06 lutego 2014 r. organ rentowy zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2013 r. w łącznej kwocie 86.646,48 zł. W załączniku do tej decyzji wskazał, iż z wyliczenia wynika, że orzeczona tytułem środka karnego kwota 100.000 zł została pobrana w okresie od 01 marca 2009 r. do 31 grudnia 2011 r.; dokładnie w tym okresie pobrał nienależne świadczenie w kwocie 99.994,34 zł. Stąd do zwrotu pozostała kwota pobrana w czasie od 01 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2013 r., pomniejszona o różnicę 5,66 zł.

d o w ó d: decyzja, k. 156-157.

Uwzględniając wniosek z 24 stycznia 2014 r. organ rentowy decyzją z dnia 04 lutego 2014 r. przyznał S. G., który wiek 65 lat życia osiągnął w dniu (...), prawo do emerytury od 01 stycznia 2014 r.

d o w ó d: wniosek, k. 1,

decyzja, k. 17.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 06 lutego 2014 r. odmówił przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury od 29 października 2012 r. W uzasadnieniu wskazał, że z mocy § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, postępowanie w sprawie świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego. Wniosek o emeryturę został złożony dopiero w dniu 24 stycznia 2014 r., zaś toczące się postępowanie karne nie jest i nie było okolicznością, która uniemożliwiłaby ubezpieczonemu wcześniejsze jego złożenie, w przewidzianym prawie terminie.

(n i e s p o r n e)

Sąd zważył co następuje:

W niespornym stanie faktycznym odwołania nie zasługują na uwzględnienie.

W odniesieniu do odwołania od decyzji odmawiającej przyznania prawa do emerytury od 29 października 2009 r. należy podzielić stanowisko organu rentowego wyrażone tak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji jak i w uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie. Niespornie w realiach rozpoznawanej sprawy przyznana decyzją z dnia 08 kwietnia 2009 r. i wypłacana w okresie od 01 marca 2009 r. do 31 grudnia 2013 r. emerytura S. G. nie przysługiwała, gdyż została przyznana na podstawie nieprawdziwych dokumentów, na skutek wprowadzenia przez niego organu rentowego w błąd. Uwzględniając wyrok skazujący z 20 sierpnia 2013 r., prawomocną decyzją z dnia 10 stycznia 2014 r. organ rentowy zasadnie w świetle art. 114 ust 1 w związku z art. 134 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z urzędu wstrzymał z dniem 01 stycznia 2014 r. wypłatę emerytury. Ponowny wniosek o emeryturę ubezpieczony złożył w dniu 24 stycznia 2014 r. Na skutek tego wniosku, stosownie do art. 116 ust. 1 wymienionej ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wszczął postępowanie w sprawie o emeryturę. Na podstawie art. 129 ust. 1 tej ustawy, stanowiącego że świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek, przyznał prawo do pobierania emerytury od dnia 01 stycznia 2014 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie. Żądanie w tych okolicznościach wypłaty emerytury od osiągnięcia w dniu (...) wieku emerytalnego 65 lat nie znajduje prawnego uzasadnienia. Sąd w pełni akceptuje ocenę organu rentowego, iż z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie nie jest możliwe przywrócenie terminu do złożenia wniosku o emeryturę na dzień(...) W przekonaniu Sądu uchybienie terminu do złożenia z chwilą osiągnięcia wieku emerytalnego nastąpiło z wyłącznej winy ubezpieczonego, który we właściwym czasie takiego wniosku nie złożył z jednej tylko przyczyny; od 01 marca 2009 r. pobierał już bowiem przyznaną na podstawie nieprawdziwych danych emeryturę.

Odnosząc się do drugiego odwołania, wbrew podniesionym w nim argumentom, decyzja w przedmiocie ustalenia obowiązku zwrotu nienależnie pobranego za czas od 01 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2013 r. świadczenia w kwocie 86.646,48 zł jest uzasadniona. W tym zakresie należy zwrócić uwagę na kilka kwestii. Po pierwsze, oczywiście błędnie w na str. 2 uzasadnienia odwołania wnioskodawca sugeruje, że został skazany „... za przestępstwo określone w art. 46 § 1 k. k. ...”. Przepis ten stanowi bowiem, iż w razie skazania sąd może orzec, a na wniosek pokrzywdzonego lub innej osoby uprawnionej orzeka, obowiązek naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody w całości albo w części lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę; przepisów prawa cywilnego o przedawnieniu roszczenia oraz możliwości zasądzenia renty nie stosuje się. Uznając ubezpieczonego za winnego popełnienia na szkodę organu rentowego zarzucanego S. G. czynu, Sąd w trybie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec niego ś r o d e k k a r n y w postaci obowiązku naprawienia – nie w całości – a jedynie w c z ę ś c i szkody wyrządzonej przestępstwem przez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwoty 100 000 zł. Wprost z pkt I wydanego w sprawie II K 1016/12 wyroku Sądu Rejonowego w Głogowie z dnia 20 sierpnia 2013 r. wynika, iż S. G. został skazany nie „... za przestępstwo określone w art. 46 § 1 k.k. ....”, a za występki określony w art. 286 § 1 k.k. Należy także podkreślić, że orzekając wobec niego środek karny w postaci obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem, Sąd orzekł o naprawieniu szkody jedynie w części, co także wprost wynika z redakcji pkt IV sentencji wyroku. Jak wynika z załącznika do zaskarżonej decyzji, ustalając podlegającą zwrotowi tytułem nienależnie pobranego świadczenia kwotę 86.646,54 zł (z odsetkami), organ rentowy uwzględnił fakt, iż S. G. zobowiązany został do naprawienia w części szkody poprzez zapłatę na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwoty 100.000 zł. Określona zaskarżoną decyzją kwota jest nienależnym w rozumieniu art. 138 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczeniem, które na podstawie art. 138 ust. 1 ubezpieczony zobowiązany jest zwrócić. Jak wynika bowiem z ustaleń decyzji nadpłatowej, wskazana w niej kwota stanowi nienależne świadczenie wypłacone w okresie od 01 stycznia 2012 r. do 06 lutego 2014 r., za okres krótszy od określonego przepisem art. 138 ust. 4 okresu 3 lat. Należy także podkreślić, iż według ustaleń zawartych w załączniku do wymienionej decyzji, orzeczona kwota 100.000 zł, którą wnioskodawca zobowiązany jest na podstawie prawomocnego wyroku zwrócić organowi rentowemu, stanowi łączną wartość świadczeń jakie pobrał w okresie od 01 marca 2009 r. do 31.12.2011 r. Ponadto kwota 100.000 zł została orzeczona tytułem naprawienia szkody jedynie w części. W tej zatem sytuacji żądanie zwrotu nienależnie pobranej emerytury także za wskazany w uzasadnieniu odwołania czas od 01 stycznia 2012 r. do 28 października 2012 r., ze względu na wskazane wyżej przyczyny, jest uzasadnione.

Wbrew błędnej ocenie S. G. także pobrane przez niego w okresie od 29 października 2012 r. do 31 grudnia 2013 r. świadczenie jest świadczeniem nienależnym, gdyż podobnie jak za wcześniejszy okres, zostało wypłacone na podstawie świadomego wprowadzenia przez niego organu rentowego w błąd. Uzyskanie z dniem(...) wieku 65 lat, uprawniającego na podstawie art. 27 omawianej ustawy do emerytury pozostaje bez wpływu na charakter pobranego przez niego we wskazanym wyżej okresie świadczenia. Prawo do pobierania emerytury wnioskodawca uzyskał dopiero z dniem 01 stycznia 2014 r.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. pozbawione uzasadnionych podstaw odwołania oddalił.

O kosztach Sąd orzekł na podatnie art. 98 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.